

सोभरिः काण्वः। इन्द्रः, १७-१८ चित्रः । प्रगाथः (विषमा ककुप् समा सतोबृहती)।

वयमु त्वाम्पूर्य स्थूरं न कच्चिद्भरन्तोऽवस्यवः। वाजे चित्रं हवामहे ॥ ८.०२१.०१

अपूर्य- अभिनव । वाजे- बले । चित्रम्- अद्भुतम् । त्वाम् । वयम् । कच्चित्- कच्चित् । स्थूरम्- स्थूलम् । न- इव । अवस्यवः- रक्षाकामाः । भरन्तः- धारयन्तः । हवामहे- आह्वयामः ॥१॥

उप त्वा कर्मन्नूतये स नो युवोग्रश्चक्राम यो धृषत्।

त्वामिच्छावितारं ववृमहे सखाय इन्द्र सानसिम् ॥ ८.०२१.०२

कर्मन्- शुभकर्मणि । ऊतये- रक्षायै । त्वा- त्वाम् । आह्वयामः । सः- असौ । युवा- तरुणः । यः । धृषत्- शत्रूनभिभवति । उग्रः- उद्गूर्णः । प्रति चक्राम- आगच्छतु । सखायः- सुहृदः सन्तो वयम् । त्वाम् । इत्- एव । हि- खलु । अवितारम्- रक्षकम् । इन्द्र । सानसिम्- सम्भजनीयम् । ववृमहे- वृणीमहे ॥२॥

आ याहीम इन्द्रवोऽश्वपते गोपत उर्वरापते। सोमं सोमपते पिब ॥ ८.०२१.०३

आ याहि- आगच्छ । इमे- एते । इन्द्रवः- क्लेदनशीला हृदयस्पर्शिनो रसाः । अश्वपते- प्राणाश्वपालक । गोपते- धेनूपलक्षितचिद्रश्मिपालक । उर्वरापते- सस्याढ्यभूमिपालक । सोमपते- रसपालक । सोमम्- रसम् । पिब- अनुभव ॥३॥

वयं हि त्वा बन्धुमन्तमबन्धवो विप्रास इन्द्र येमिम।

या ते धामानि वृषभ तेभिरा गहि विश्वेभिः सोमपीतये ॥ ८.०२१.०४

वयम् । हि- खलु । त्वा- त्वाम् । बन्धुमन्तम्- नाथम् । अबन्धवः- अनाथाः । विप्रासः- उपासकाः । इन्द्र । येमिम- नियच्छाम । वृषभ- वर्षक । या- यानि । ते- तव । धामानि- स्थानानि । तेभिः- तैः । विश्वेभिः- सर्वैः । सोमपीतये- रसानुभूतये । आ गहि- आगच्छ ॥४॥

सीदन्तस्ते वयो यथा गोश्रीते मधौ मदरे विवक्षणे। अभि त्वामिन्द्र नोनुमः ॥ ८.०२१.०५

ते- त्वदीये । गोश्रीते- चिद्रश्मिमिश्रिते । मदरे- तृप्तिकरे । विवक्षणे- प्रापके । मधौ- सोमे रसे समर्पिते । त्वाम् । इन्द्र । सीदन्तः- उपविशन्तः । वयः- पक्षिणः । यथा- इव । नोनुमः- स्तुमः ॥५॥

अच्छा च त्वैना नमसा वदामसि किं मुहुश्चिद्वि दीधयः ।

सन्ति कामासो हरिवो ददिष्ट्वं स्मो वयं सन्ति नो धियः ॥ ८.०२१.०६

एना- अनेन । नमसा- वन्दनेन । त्वा- त्वाम् । अच्छ- अभिलक्ष्य । च । वदामसि- ब्रूमः । किम् । मुहुर्मुहुः । वि दीधयः- विचिन्तयसि । हरिवः- अश्वपते । कामासः- सद्देषणाः । सन्ति- भवन्ति । त्वम् । ददिः- दाता । वयम् । स्मः- त्वदीया भवामः । नः- अस्माकम् । धियः । त्वदीयाः । सन्ति- भवन्ति ॥६॥

नूत्ना इदिन्द्र ते वयमूती अभूम नहि नू ते अद्रिवः । विद्वा पुरा परीणसः ॥ ८.०२१.०७

अद्रिवः- वज्रिन् । पुरा । परीणसः- व्याप्तं महान्तम् । ते- त्वाम् । नहि । विद्वा- जानीमः । इन्द्र । ते- तव । ऊती- रक्षणे । वयम् । नूत्नाः- अभिनवाः । इत्- एव ॥७॥

विद्वा सखित्वमुत शूर भोज्यश्मा ते ता वज्रिन्नीमहे ।

उतो संमस्मिन्ना शिशीहि नो वसो वाजे सुशिप्र गोमति ॥ ८.०२१.०८

उत- अपि च । वसो- शरण्य । सुशिप्र- शोभननासिक । शूर- समर्थ । सखित्वम्- मैत्रीम् । विद्वा- जानीमः । वज्रिन् । ते- तव । ता- तानि । ईमहे- याचामहे । उत- अपि च । अस्मिन् । गोमति- चिद्रश्मिसम्पन्ने । वाजे- बले । नः- अस्मान् । आ- आभिमुख्येन । शिशीहि- तीक्ष्णीकुरु । ॥८॥

यो न इदमिदं पुरा प्र वस्य आनिनाय तमु वः स्तुषे । सखाय इन्द्रमूतये ॥ ८.०२१.०९

सखायः- हे सुहृदः । यः । नः- अस्मदर्थम् । पुरा । इदम्- एतत् । वस्यः- धनम् । प्र- प्रकर्षेण । आनिनाय- आनीतवान् । तम् । इन्द्रम् । वः- युष्माकम् । ऊतये- रक्षायै । स्तुषे- स्तौमि ॥९॥

हर्यश्च सत्पतिं चर्षणीसहं स हि ष्मा यो अमन्दत।

आ तु नः स वयति गव्यमश्वं स्तोतृभ्यो मघवा शतम्॥ ८.०२१.१०

हर्यश्चम्- प्राणाश्वम्। सत्पतिम्- सतां पालकम्। चर्षणीसहम्- प्रजासहम्। यः। अमन्दत-
अतुष्यत्। स जनः। हि- खलु। स्तौति। यः। मघवा- सम्पद्वा। इन्द्रः। स्तोतृभ्यः। शतम्-
प्रभूतम्। गव्यम्- धेनुमयं चिद्रश्मिमयम्। अश्वम्- तुरगमयं प्राणमयम्। धनम्। नः-
अस्मभ्यम्। आ वयति- प्रापयति ॥१०॥

त्वया ह स्विद्युजा वयं प्रति श्वसन्तं वृषभ ब्रुवीमहि। संस्थे जनस्य गोमतः॥ ८.०२१.११

गोमतः- धेनुयुक्तस्य चिद्रश्मियुक्तस्य। जनस्य। संस्थे- स्थाने। वृषभ- वर्षक। त्वया। युजा-
योगेन। वयम्। श्वसन्तम्- शत्रुमीर्ष्यादिभिः श्वसन्तम्। प्रति ब्रुवीमहि- प्रतिवचनं कुर्मः॥११॥

जयेम कारे पुरुहूत कारिणोऽभि तिष्ठेम दूढ्यः।

नृभिर्वृत्रं हन्याम शूश्रूयाम चावैरिन्द्र प्र णो धियः॥ ८.०२१.१२

कारे- युद्धे। कारिणः- वीर्यकारिणो वयम्। जयेम। पुरुहूत- बहुभिः साहाय्यायाहूत। दूढ्यः-
दुर्बुद्धीः। अभि तिष्ठेम- अभिभवेम। नृभिः- वीरैः। वृत्रम्- आवारकं परिपन्थिनम्। हन्याम-
हिंस्याम। शूश्रूयाम- वर्धयेमहि। च। इन्द्र। नः- अस्माकम्। धियः। प्र- प्रकर्षेण। अवेः-
रक्ष ॥१२॥

अभ्रातृव्यो अना त्वमनापिरिन्द्र जनुषा सनादसि। युधेदापित्वमिच्छसे॥ ८.०२१.१३

अभ्रातृव्यः- अदैत्यः। अना- केनाप्यनियन्तृकः। जनुषा- जन्मनैव। सनात्- पुरातनकालतः।
अनापिः- अबन्धुः। असि- भवसि। युधा- वृत्रादिभिर्युद्धेन। आपित्वम्- अस्माकं बान्धव्यम्।
इच्छसे- कामयसे ॥१३॥

नकी रेवन्तं सख्याय विन्दसे पीयन्ति ते सुराश्वः।

यदा कृणोषि नदनुं समूहस्यादिपितेव हूयसे॥ ८.०२१.१४

रेवन्तम्- धनिकं लोभिनम् । सख्याय- मैत्र्यै । नकिः- न । विन्दसे- लभसे । ते- अमी । सुराश्वः-
सुरापानेन वृद्धाः । ते- त्वाम् । पीयन्ति- हिंसन्त्येव । यदा । नदनुम्- स्तोतारम् । कृणोषि- त्वदीयं
करोषि । तदा । समूहसि- तस्मै सम्यक् वहसि । आदित्- अनन्तरमेव । पितेव- जनक इव । हूयसे-
आहूतोसि ॥१४॥

मा ते अमाजुरौ यथा मूरास इन्द्र सख्ये त्वावतः । नि षदाम सचा सुते ॥ ८.०२१.१५

इन्द्र । अमाजुरः- सोमाभिषवमकुर्वन्तः । रसनिष्पत्तिमकुर्वन्त इति भावः । त्वावतः- त्वादृशस्य ।
सख्ये- मैत्र्याम् । मूरासः- मूढाः । ते । यथा भवन्ति तथा । मा भवेम । सुते- रसे निष्पन्ने सति ।
सचा- सहैव । निषदाम- उपविशेम उपास्महे ॥१५॥

मा ते गोदत्र निरराम राधस इन्द्र मा ते गृहामहि ।

दृष्ट्वा चिदर्यः प्र मृशाभ्या भर न ते दामान आदभे ॥ ८.०२१.१६

गोदत्र- गोदानशील । ते- तव । राधसः- संसिद्धेः । मा । निरराम- उपरता भवेम । इन्द्र । ते-
त्वदीया वयम् । मा । गृहामहि- कस्माच्चित् गृहीमः । अर्यः- आर्यशीलस्त्वम् । दृष्ट्वा- दृढानि ।
प्र मृश- प्रकर्षेण स्थापय । आ भर- आहर । ते- तव । दामानः- दानानि । न । आदभे- आदम्भितुं
शक्यन्ते ॥१६॥

इन्द्रो वा घेदिर्यन्मघं सरस्वती वा सुभगा ददिर्वसु । त्वं वा चित्र दाशुषे ॥ ८.०२१.१७

इन्द्रः । इत्- एव । इयत्- एतावत् । मघम्- धनम् । ददिः- ददौ । सुभगा- सौभाग्यवती ।
सरस्वती- रसचोदनदेवता । वसु- धनम् । ददिः । चित्र- हे सोम । त्वम् । वा । दाशुषे- दात्रे ।
अयच्छः ॥१७॥

चित्र इद्राजा राजका इदन्यके यके सरस्वतीमनु ।

पर्जन्य इव ततनद्धि वृष्ट्या सहस्रमयुता ददत् ॥ ८.०२१.१८

अल्पके यके- येन्ये । राजकाः- द्योतनशीलाः । सरस्वतीम्- रसचोदनदेवताम् । अनुसृत्य ।
अभवन् । तेषु । राजा । चित्रः- सोमः । इत्- एव । पर्जन्य इव । वृष्ट्या । ततनत्- अतनोत् ।
सहस्रमयुता- अनन्तानि । ददत्- अयच्छत् ॥१८ ॥